

Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni rakendamise tegevuskavade elluviimise ja täitmise hindamise ning kodanikuühiskonna ja riigi koostöö arendamise Valitsuskomisjoni istungi

PROTOKOLL nr 1

3. juuni 2019

DELTA 29.08.2019 nr 1-20/41

Juhatas: Riina Solman

Protokollis Marten Lauri

Osalesid: Aare Vilu (Haridus- ja Teadusministeerium), Agu Laius (Kodanikuühiskonna Sihtkapital), Avo Üprus (Eesti Kirikute Nõukogu), Ivar Hendla (Riigikantselei), Jane Ester (Praxis), Kai Klandorf (Vabaühenduste Liit), Katrin Viru (Eesti Väitlusselts), Mailiis Kaljula (Eesti Linnade ja Valdade Liit), Maris Mälzer (Sotsiaalministeerium), Marcus Ehasoo (Eesti Õpilasesinduste Liit), Marten Lauri (Siseministeerium), Martin Tulit (Siseministeerium), Mikk Tarros (Eesti Noorteühenduste Liit), Piret Hartman (Kultuuriministeerium), Tarmo Tüür (Eestimaa Looduse Fond), Vassili Golikov (Sillamäe Lastekaitse Ühing)

Puudusid: Raivo Küüt (Siseministeerium), Katrin Enno (Avatud Eesti Fond), Yoko Alender (Riigikogu), Tom Kagovere (Rahandusministeerium), Krista Habakukk (Eesti Külaliikumine Kodukant)

Kutsutud: Kersti Ringmets (Siseministeerium), Erik Salumäe (Siseministeerium)

Päevakord:

1. Sissejuhatus ja päevakorra kinnitamine
2. Ülevaade vahepealsetest tegevustest ja arengutest
3. Vabatahtliku tegevuse uuringu ja KODAR mõjuanalüüsi tutvustus ja arutelu
4. Olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelust
5. Kodanikuühiskonna programmi 2021-2030 tutvustus ja arutelu
6. Ühiskomisjoni istungi lõpetamine

1. Sissejuhatus ja päevakorra kinnitamine

Rahvastikuminister Riina Solman andis ülevaate rahvastikuministri portfelist, millele järgnes tutvumisring.

Otsustati: Kinnitada päevakord

2. Ülevaade vahepealsetest tegevustest ja arengutest

Siseministeeriumi nõunik Marten Lauri tutvustas pärast viimast ühiskomisjoni istungit toimunud tegevusi ja andis ülevaate komisjoniliikmete kaasamisest SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital (KÜSK) nõukogu liikme volituse pikendamise küsimuse ning „Kodanikuühiskonna arengukava 2015–2020“ 2018. aasta aruande kohta arvamuse avaldamisse.

Teisel poolaastal on ühiskomisjonil kavas heaks kiita kodanikuühiskonna programm enne selle lõplikku kinnitamist ning avaldada arvamust KÜSKi nõukogu liikmete konkursi ja nimetamise osas.

Kersti Ringmets andis lühiülevaate [strateegilise partnerluse edendamise programmist](#), mida Siseministerium koostöös Riigikantseleiga ellu viima hakkab. Vabaühenduste Liidu ja Rakendusliku Antropoloogia Keskuse elluviidava projektiga aidatakse kaasa ministeeriumide ja vabaühenduste strateegiliste partnerlussuhete tekkimisele. Samuti koostatakse selle kogemuse põhjal juhendmaterjal ministeeriumidele. Kolmele ministeeriumile korraldatakse arenguprogramm, et edendada avaliku sektori ja kodanikuühenduste ulatuslikumat koostööd ning toetada projektitoetustelt pikemaajalisemale strateegilise partnerluse ja tegevustoetuse üleminekut. Arenguprogrammile eelneb olukorra kaardistus ja põhjalikum probleemianalüüs programmis osalejatega. Projekt lõppeb mais 2020.

3. „Vabatahtliku tegevuse uuringu 2018“ ja „Kodanikuühiskonna arengukava mõjuanalüüsi“ tutvustus ja arutelu

Kersti Ringmets tutvustas märtsi lõpus valminud [„Vabatahtliku tegevuse uuringu 2018“](#) ja [„Kodanikuühiskonna arengukava 2015–2020“ mõjuanalüüsi](#) tulemusi, mille oluline osa on ka Eesti MTÜ-de seas läbi viidud küsitlus nende hetkeolukorrast ja tulevikusuundumustest.

Järgnenud arutelu keskendus sellele, millest tulenes võrreldes eelmise uuringuga suur tõus elanikkonna osakaalus, kes vabatahtlikus tegevuses osalesid. Uuringu koostajate hinnangul võivad vabatahtlike osakaalu nii suure kasvu taga olla Eesti Vabariik 100 üritused, tervisespordi populaarsuse kasv, koristustalgute korraldamine (Teeme ära ja World Cleanup Day) ning kohalike omavalitsuste reform, mis ajendas teatud tegevuse poolt või vastu.

Samuti arutati vastuolu üle, et vabatahtlikke kaasavate organisatsioonide osakaal on langenud, kuid vabatahtlikke on rohkem. Arutelus jõuti järeldusele, et trendi taga on suuremate vabaühenduste aktiivne töö vabatahtlike kaasamisel, mis aitab neil rohkem vabatahtlikke kaasata.

Avo Üprus tegi ettepaneku korraldada sarnane uuring usulistes ühendustes toimuva vabatahtliku tegevuse kohta.

4. Olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelust

Rahvastikuminister Riina Solman selgitas, et Riigikogus 2002. aastal kinnitatud [Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsioon ehk EKAK](#) näeb ette, et igal teisel aastal toimub Riigikogus arutelu kontseptsiooni elluviimisest. Kuna viimane arutelu Riigikogus toimus 2016-2017, ootab sel sügisel järgmine arutelu.

Marten Lauri andis ülevaate, millistel teemadel varasematel aastatel on arutelu toimunud. Arutati, millistele teemadele või fookustele võiks seekordne arutelu keskenduda.

Arutelus tehti järgmised ettepanekud:

- kodanikuühiskonna programm, sh ülevaade hetkeolukorrast ja tulevikuvisionist kahe äsja valminud uuringu valguses koos faktilehtedega;
- kodanikuühiskonna väärtus ühiskonnas – milliseid teenuseid osutatakse, mis väärtus pakuvad ning mis oleks vabaühendusteta teisiti;
- osalusdemokraatia võlud ja valud, rahvaalgatuse teemad VVTP-s;

- kodanikuühiskond siseturvalisuse tagamisel – sotsiaalne sidusus, turvalisus, vabatahtlikkus kui üks seitsmest turvalisuse teemast.

Otsustati:

- Ühiskomisjoni liikmetel esitada täiendavaid ettepanekuid kuni 11. juunini 2019 k.a.
- Siseministeeriumil leppida kokku arutelude ajakava ja esinejad, kaasates EKAK ühiskomisjoni.

5. Kodanikuühiskonna programmi 2021–2030 tutvustus ja arutelu

Marten Lauri andis ülevaate [kodanikuühiskonna programmi](#) koostamisest. Ühiskomisjoni istungi ajaks on valminud programmi tööversioon, millele istungil tagasisidet anti.

Kai Klandorf tegi ettepaneku keskenduda ka kodanikuhariduse pakkumisega täiskasvanutele ja uuendada „Kodaniku käsiraamatut“.

Jane Ester küsis, kas püsivabatahtlike kaasamine on eesmärk omaette, sest ühekordsete panustamine on ka juba väga hea näitaja. Arutelus leiti, et ühtmoodi olulised on nii ühekordsed kui püsivabatahtlikud.

Martin Tulit selgitas, et Riigikantselei ja Rahandusministeeriumiga vajab veel täpsustamist, millise arengukava alla kodanikuühiskonna programm liigitub.

6. Ühiskomisjoni istungi lõpetamine

Riina Solman lõpetas ühiskomisjoni istungi ning tegi ettepaneku kohtuda uuesti oktoobri lõpus või novembri alguses, et kinnitada uue perioodi kodanikuühiskonna programm. Täpne kuupäev saadetakse e-kirjaga ühiskomisjoni e-kirjaloendisse.

allkirjastatud digitaalselt

Riina Solman
koosoleku juhataja